

Fizika

F. 627. Gerald O'Neill (1974), amerikai fizikus professzor egyik űrváros modelljét 30 km hosszú és $2 \cdot R = 7$ km átmérőjű hengerpár képezi, amelynek össztömege 510000 tonna lenne (bővebben az űrvárosról a TETT – Természet, Ember, Tudomány, Technika, <http://digiteka.ro/detail/14/tett>. A Hét tudományos ismeretterjesztő melléklete – 1977/3-as számában olvashatunk). A hengerek hosszanti tengely körüli forgásának periódusa $T = 2$ perc.

- Mekkora a henger peremén levő pontok centripetális gyorsulása (a henger forgásából származó mesterséges gravitációs gyorsulás)?
- Mekkora távolságra esik vissza a henger pereméről, a henger középpontja irányába $v_0 = 20$ m/s sebességgel elhajított test?
- Ábrázoljuk grafikusán az elhajítási pont és a mozgó test közötti távolságot az idő függvényében!

F. 628. A Hold egyik pólusáról vízszintesen elindított rakéta $\tau = 3,14$ h múlva kerül a legtávolabb a Holdtól. Határozzuk meg ezt a d távolságot! Adatok: a Hold sugara $R = 1738$ km és a gravitációs gyorsulás értéke a Hold felszínén $g = 1,62$ m/s².

F. 629. Két, egymástól $l = 0,4$ m távolságra levő pontszerű test elektromos töltése $Q_1 = 5 \cdot 10^{-7}$ C, illetve $Q_2 = Q_1$. A két pontszerű testet összekötő AB szakasz M felezőpontjába elhelyezünk egy pontszerű, $m = 9 \cdot 10^{-3}$ kg tömegű és $Q_3 = -2 \cdot 10^{-7}$ C töltésű testet, ahol az egyensúlyban lesz. Az m tömegű testet kizozdítjuk egyensúlyi helyzetéből az AB-re merőleges irányban, majd magára hagyjuk.

- Mutassuk ki, hogy az egyensúlyi helyzetéből $x \ll l$ távolságra szabadon hagyott m tömegű test harmonikus rezgőmozgásba kezd!
- Határozzuk meg a harmonikus rezgőmozgás periódusát!

F. 630. Gázok esetében jó megközelítésben alkalmazható Gladstone törvénye: $\frac{n-1}{\rho} = k$, ahol k állandó, n a gáz abszolút törésmutatója és ρ a gáz sűrűsége.

- Számítsuk ki a k konstans értékét széndioxidra vonatkozóan, ha ismert normál fizikai körülmények mellett az $n_0 = 1,000450$ abszolút törésmutató a $\lambda = 589,3$ nm (Na) hullámhossza.
- Mekkora az n értéke, amikor a CO₂ nyomása $P = 740$ Hgmm és hőmérséklete 27°C?
- Mekkora a fény terjedési sebessége a CO₂-ban az n -nek a b) pontnál meghatározott értékére (a fény légüres térbeni terjedési sebességének ma elfogadott értéke $c = 299792,456$ km/s)?

F. 631. Egy beteg ember vérrendszerébe $v = 1$ cm³ oldatot juttatunk, amely $\Lambda_0 = 1800$ Bq aktivitású ²⁴N_a izotópot tartalmaz. Négy óra múlva $v = 1$ cm³ vér aktivitása $\Lambda_1 = 0,25$ Bq lett. A ²⁴N_a izotóp felezési ideje $T = 14,9$ h. Határozzuk meg az emberi testben levő vér köbtartalmát!

Ferenczi János feladatai